

ABDM + RAU

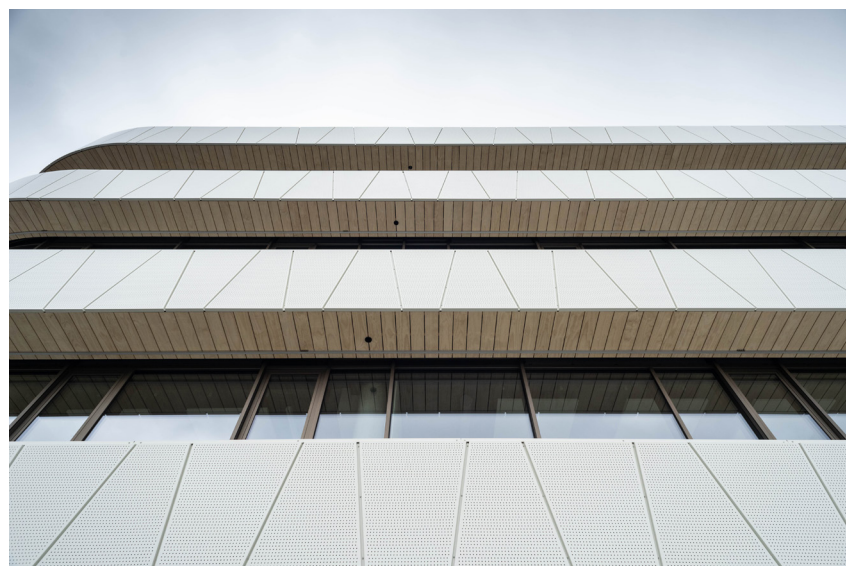
Duurzaam schoolgebouw stimuleert ontmoeting en kruisbestuiving

In de reeks innovatieve scholen mag deze zeker niet ontbreken. De nieuwe campus van Howest in Kortrijk nestelt zich op een duurzame en open manier in het groene landschap. Het gebouw richt zich daarbij niet enkel op de eigen studenten maar hoopt op het marktplein ook buitenstaanders aan te trekken voor ontmoeting en kruisbestuiving.

ABDM ging voor deze ontwerpwedstrijd in 2014 een samenwerking aan met het Nederlandse RAU, een bureau dat net als hen inzet op duurzaamheid en circulair bouwen. Dirk Martens: "Wij werden uiteindelijk als laureaat gekozen uit de inzendingen van tien geselecteerde bureaus omdat wij best inspeelden op de door hen gecreëerde, belangrijke randvoorwaarden zoals duurzaamheid, het hanteren

van de BIM-methode en het respecteren van het bouwterrein vlak naast het Magdalena-park door zo weinig mogelijk open ruimte in te palmen. Door een aanzienlijk volume ondergronds te plaatsen en dat te integreren in het parklandschap, slaagden wij erin een zo minimaal mogelijke footprint te realiseren."

Dat ABDM ervaring heeft met het bouwen van scholen, is een open deur intrappen. Al sinds het ontstaan van dit bureau is scholenbouw hun core business en daarbij is hun focus op duurzaamheid alleen maar toegenomen. Maar uiteraard is het pedagogisch project van de school het uitgangspunt. "En dat bepalen zij zelf, niet wij. In dit geval was de oorspronkelijke ambitie van Howest zelfs een gebouw dat 24/7 open kon blijven. Dat

Ook de gebruikte materialen zijn ingegeven door het streven naar duurzaamheid en circulariteit, zo weinig mogelijk materialen dus en liefst natuurlijke. De open school wordt gekenmerkt door enorm grote raampartijen met drievoudige beglazing op elke verdieping. Die worden naar oververhitting beschermd door grote overkragingen – zeker aan de zuidelijke kant van het gebouw – maar met hier en daar wel openingen in de luifels om toch zoveel mogelijk daglicht binnen te krijgen. Die banden met overkragingen tussen de verdiepingen werden met aluminium panelen bekleed omdat aluminium perfect recyclebaar is. Om de perforaties voor deze panelen op punt te krijgen, werd een speciale mal op maat gemaakt. De structuur van het gebouw in zichtbeton dat in grote mate ook da afwerking binnenin vormt, is goed voor zowel de inertie van het gebouw als voor de brandveiligheid. Door het niet toepassen van een

gesloten verlaagd plafond zijn er veel minder rookdetectoren vereist. Het zichtbeton werd met hoogovencement en met gerecycleerde granulaten gerealiseerd wat mooie kolommen oplevert. Omwille van de akoestiek werd met akoestische plafondeilanden gewerkt. De trap-elementen in het atrium zijn dan weer gerealiseerd met een stalen structuur die met mdf werden bekleed en voor de vloerbekleding in de lokalen koos ABDM + RAU met linoleum ook voor een natuurlijk product. Om het geheel een huiselijke sfeer mee te geven, werd het aandeel hout aanzienlijk vergroot zoals in de bekleding van de monumentale trappen en in de wandpanelen in eik fineer langs het atrium. In de plafonds van de overkragingen werd het duurzame Accoya gebruikt. De verlichting is uiteraard LED met bijzonder laag vermogen en werd zowel binnen als buiten gebruikt waardoor het gebouw ook 's nachts leeft.

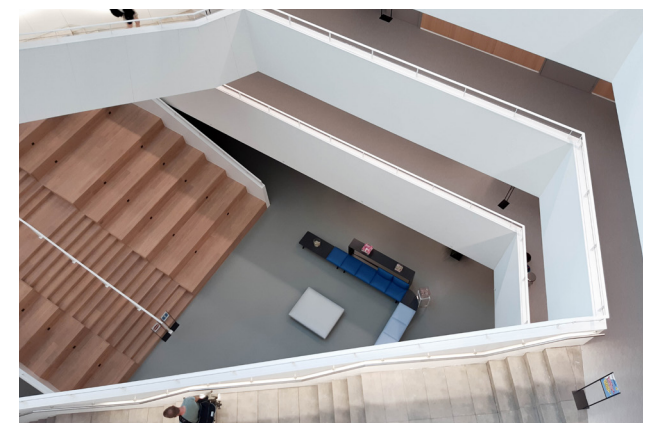
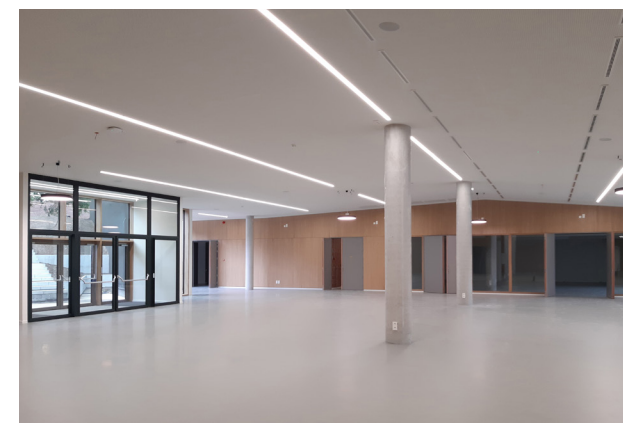
is alsnog toekomstmuziek maar het toont wel aan dat ze een open school ambieerden die toegankelijk moest zijn voor iedereen, die heel flexibel is en inzet op creativiteit en innovatieve ontwikkeling. Een tendens die wel vaker opduikt en waarbij we doorheen de jaren toch een shift zien van een klassiek onderwijsmodel naar een meer open flexibel (Scandinavisch) model. Wij stellen hier onze technische installaties ook op in en zijn daarom voorstander van een scheiding van afwerking, technische installaties en ruwbouw zodat je op elk moment je afwerking kan wijzigen en je installaties daarop kan afstellen. Dat is eveneens belangrijk vanuit het circulair oogpunt zodat je bij een ontmanteling alles kan recyclen en hergebruiken. Het concept dat we hier hebben gebruikt laat dat allemaal toe.”

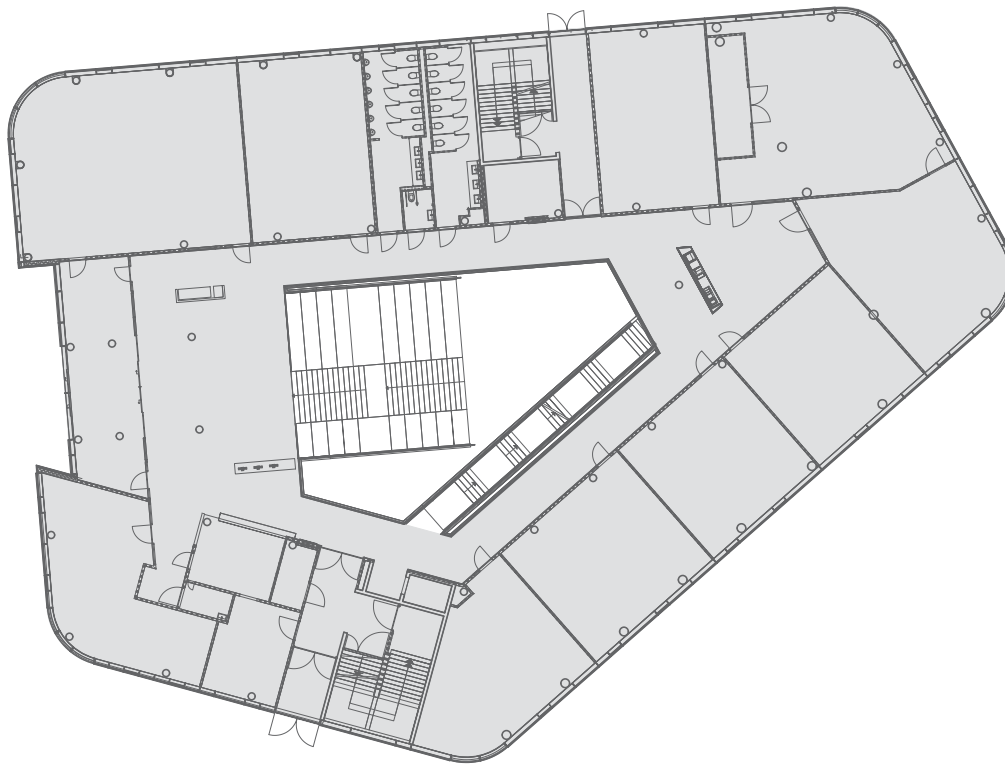
Het ontwerp van ABDM + RAU streefde dus naar een minimale footprint en het creëren van een duurzame ontmoetingsplaats waar leren, studeren, ontdekken en vergaderen mogelijk wordt in een comfortabele

en stimulerende omgeving. De vraag naar een semi-publieke marktplaats waar studenten onderling kunnen afspreken maar waar ook buitenstaanders welkom zijn om deel te nemen aan projecten en zo in te spelen op toekomstige werkomstandigheden, zette hen ertoe aan hiervoor een half ondergrondse verdieping te creëren. Door middel van diverse insnedes in de omgevingsaanleg wordt de nieuwsgierigheid van de bezoekers gewekt én krijg je voldoende lichtinval in het marktplein. Met diverse teamlokalen om te vergaderen, een bar, restaurant, sanitair en auditoria die ook door externen gehoord kunnen worden, voldoen ze ruimschoots aan deze voorwaarde.

Bovenop deze semipublieke sokkel kwamen 4 verdiepingen met uitsluitend schoolfuncties. De belangrijkste ingreep van ABDM + RAU hierin was het indrukwekkende atrium centraal in het gebouw. Het creëert een gevoel van ruimte en laat niet alleen gigantisch veel daglicht binnenvallen, door de circulatie erlangs ontmoeten studenten en docenten

elkaar en met onder meer ook een coffee corner op elke verdieping stimuleert het gebouw op die manier interactie en kruisbestuiving tussen studenten van diverse opleidingen. Het gelijkvloers bereik je via een uitnodigende en monumentale inkombrug die visueel de link legt met het bestaande gebouw van de campus aan de overzijde van de straat. Op dit gelijkvloers is er een groot onthaal en reeds een aantal praktijklokalen die uitstralen wat Howest allemaal doet. Op de verdiepingen zelf krijg je langs dit atrium telkens een combinatie van teamlokalen en leslokalen. Om de flexibiliteit van het gebouw, dat overigens volledig rolstoeltoegankelijk is, te vergroten, voorzag ABDM + RAU lichte tussenwanden in de lokalen die flexibel verplaatsbaar zijn. Uiteraard zijn hier en daar burelen opgenomen voor onder meer de directie van de diverse opleidingen. De bovenste verdieping tenslotte kreeg ook een kroonjuweel met een ontvangstruimte voor belangrijke gasten van de campus, opnieuw met mobiele wanden die toelaten één grote receptieruimte te creëren.

Duurzaamheid van het gebouw komt in verschillende facetten tot uiting. Het gebruik van zoveel mogelijk circulaire materialen is daar één van. De installatie van PV-panelen is dan weer standaard bij de projecten van ABDM die daar als één van de eerste mee startte voor scholen. "Voor deze campus hebben we ook met een BEO-veld gewerkt waarbij de energie uit de bodem wordt onttrokken voor de beperkte voorverwarming en passieve koeling van de ventilatielucht in het gebouw. We maken gebruik van hybride ventilatie door in elk lokaal gemotoriseerde klepramen en manueel te openen ramen te voorzien, gekoppeld aan het mechanisch ventilatiesysteem. De verwarming van het gebouw gebeurt door middel van een WKK-installatie in combinatie met een intern warmtenet tussen deze campus en die aan de overkant van de straat met de mogelijkheid om in de toekomst zelfs aan te sluiten op het warmtenet van de stad Kortrijk. Door de combinatie met

een WKK-installatie kunnen deze gebouwen bovendien hun restwarmte inzetten voor de verwarming van het oude zwembad dat Howest onder meer zal omvormen tot restaurant en bibliotheek.

Met behulp van een helofytenfilter wordt alle water gezuiverd zodat ze het steeds kunnen hergebruiken. Al het afvalwater afkomstig van het sanitair en de wastafels komt terecht in het mechanisch belucht rietveld waar het wordt gezuiverd en nadien teruggevoerd naar de regenwateropvang. Daarna kan het terug ingezet worden voor de spoeling van toiletten maar ook voor de bevoeiing van het groen. Er zijn namelijk heel wat groendaken die je van binnenuit ziet en die ermee voor zorgen dat het gebouw op een 'groene' manier in het landschap opgaat. Dit quasi gesloten systeem zorgt ervoor dat er zelden tot nooit overgeschakeld zal moeten worden op het stadswater en draagt bij aan de duurzaamheid

van het gebouw. Ook in de groenaanleg werd aandacht besteed aan het natuurlijk opgaan in de omgeving van het park. Vandaar zo weinig mogelijk verharding en het uitvoeren van de olifantenpaden in dolomiet.

Deze campus combineert perfect het functionele en duurzame aspect aan het esthetische maar ABDM + RAU ziet voor deze school nog een bijkomende sociale troef. "Het atrium geeft het gebouw een zekere ziel en sfeerbeleving waardoor studenten die er binnenkomen zich meteen goed voelen. En dat geeft dan weer een weerslag op het aantal studenten. Een gebouw dat aantrekkelijk en gezellig is, leidt namelijk tot meer inschrijvingen. Een bijkomende troef vind ik de link die het gebouw legt met de andere gebouwen van Howest en de natuurlijke integratie ervan in de omgeving."

Tekst: Sam Paret

Foto's: ABDM ARCHITECTEN

RAU

Hamerstraat 3 – 1021 JT Amsterdam
t. +31 20 419 02 02
info@rau.eu – www.rau.eu

ABDM

Alfred Amelotstraat 36 – 9750 Kruisem
t. 09 384 76 40
info@abdm.be – www.abdm.be

